

[Augsburg], 30. Mai 1563

An Johannes Oporinus

UB Basel, Fr. Gr. I 11, fol. 264r-265r.

Steinmann Nr. 753 u. 748.

Lit.: Steinmann S. 49, 106.

S. P. D. Calamitas temporum facit, et alienatae a me procerum voluntates, vt officium meum abs te desideretur, Mi D. Oporine. Quî enim ego istos cogam, vt tibi succurrant, qui et absunt, et ipsi rerum suarum satagunt, et cum adsunt, me vix colloquio dignantur? Quae autem meae opes sint, et quam subleuandae fortunae tuae impares, etiam πᾶσαι ἐξαργυρισθεῖσαι, si mihi non credis ipse, norunt alij prudentes et boni. Paucas ἔκατοντάδας apud Fuggeros habeo collocatas, quas repetere hoc tempore minimè liceret, etsi ipsemē egerem: sine grauissima certè offensione, quamuis liceret διὰ τὴν προθεσμίαν, non possem. Reditus autem mei vix aeconomiae tenuissimae sumptus tolerare possunt. Viuo enim et habito 200 f. hic non lautius, quam isthic 80 f. viuerem. ac tanti mihi et famulo vni constat victus et τὸ ἐνοίκιον. Reliqua centuria in mille partes discerpitur. De libris autem quos pro liberalitate tua mihi mittis, egoqüe patronis et amicis distribuo, vix tantum ad me reddit, vt aurigae et Bibliopego satisfaciam. Exempla Epicteti ad 60 iam distribui, ac vnum tantum D. Villingerus ex omnibus, vt et pro Gregora, 6 mihi donauit aureos. et tamen bene mecum agi puto, si vel odia potentum mitigo, vel tenuem amicitiae vmbram retineo. ὁ δὲ προσφωνούμενος, aurato scypho me donauit, et suo et meo inscripto nomine, vt ne vendere quidem sine ignominia vtriusque liceat. Bibliotheca mea iam triennium licet, nec inuenit emptorem. Reliqua supellex eiusmodi est, vt ea carere non possim. Nam anulos quidem et argento ornatos pugiones, et si quid talium nugarum fuit, ἀντικατήλλαξα τῶν ἀλφίτων, τοῦ μὴ δανείζεσθαι ἔνεκα, quod mihi mortis instar esset. Haec scribo, Mi D. Oporine, non conquerendi, sed excusandi mei causa. Videris enim me ἀχαριστίας καὶ ἀμελείας accusare, quod vtrunque crimen me tuo insigni commodo non posse refutare, aequè doleo ac tu, eaqüe spe sustendor, Deum tibi non defuturum, quamuis a nostratis destituto. Baro quidam non ita pridem mecum egit, vt Suidae ιστορικὰ καὶ πραγματικὰ conuerterem, operamqüe darem vt per te graecè Latineqüe ederetur, pollicitus, se 80 f., si id opus excudendum susciperes, tibi donaturum primo quoque tempore. Sed mutuam pecuniam, qua tibi opus fore dixi, impetrare non potui. Ea res an cordi tibi sit, scire cupio. Evidem operam dabo, vt Basileam reuersus ē nondinis, semissem operis habeas, signatis ijs graecis, quae conuertero. Vult enim ὁ ἐργοδιώκτης Zonarae instar imprimi. Ego Latinè tantum edi mallem, quod Suidam graecum mutilatum, graecae linguae studiosi contemnent, contemptores graecorum superuacaneo sumptu onerari se conquerentur. Et tamen, si verborum etiam explicationes conuerterem: stultus atque ridiculus is labor esset post tot Lexica graecolatina. Partem autem operis esse graecam et quidem in eadem pagina, partem graecolatinam, quam deforme sit futurum, quantumqüe libri moli accessurum, quis non videt? Ab hac editione si tu abhorres, cum quo alio eādem de re possit agi, significies mihi velim. Quid vero si tu 80 f. tibi seruares, alterius cuiusdam impensis Suidam excuderes? Sed hoc tu iudicabis. Specimen officiorum perplacet, faxit Deus vt magno et tuo et studiosae adolescentiae commodo quamprimum et excudantur et distrahanter. Vicisti expectationem meam et celeritate et elegantia chartae et characteris venustissimi. quod autem ea repetij, Mi D. Oporine, desperatione rerum tuarum summa factum fuit. Nec tu scilicet vitio mihi vertis, si tanti temporis tam laboriosam lucubrationem meis studijs et operis scholasticis seruire malui, quam a tineis et blattis corrodi sine tuo fructu, aut etiam scombris inuoluendis seruire.

φίλαυτον γὰρ καὶ ὁ πίθηκος τῶν τετραπόδων τὸ δυσμορφώτατον. In praefationibus et toto opere quod mutatum velim nihil scio. Itaque arbitratu tuo excudes quae misi omnia. Puto enim me apud senatum nostrum esse in gratia mediocri, tantilla quidem, vt dedicationem non sit aspernaturus. Nam remunerationis quidem ne obolum quidem expecto, aliorum exemplis σωφρονηθεὶς. Abundè mihi est, innocentiam meam atque integritatem apud tantos viros, veritate patefacta, plus valuisse, quam insidias atque calumnias inuidorum et inimicorum. Si quid autem ē Caroli Langij et Melanthonis nuper edito libello, non quidem abs te mihi missō, sed aliunde allato, excerptero: id maturè vt accipias curabo. Sunt illa scripta eiusmodi, vt me laboris mei nequaquam paeniteat, nec tuae editioni vel minimum incommodare possint. Quare perge sedulo et bona cum spe, et chartas excusas, cum poteris mittito. Quia enim scriptura mea est intricatior, vix caueri mendae complures poterunt, quas annotari sub calcem operis et lectorum, et vtriusque nostrum existimationis interest. Περὶ δὲ πόρου χρημάτων nullam profectò rationem aliam in hac vrbe iuuandi tui prospicio (Nam lectis postremis tuis literis apud Hainzelium, qui denuo cum Stettensi etiam egit, caeteri verò abfuerunt omnes, nihilo plus profeci quam prius) nisi Bibliothecam tuam velis venditam. Burtempachius pollicetur, si quos superuacuos nobis miseris, sicut haud dubie non pauci huius generis erunt, eos se alibi distracturum. Qua conditione fretus ego, magnam spem habeo, acceptis indicibus totam Bibliothecam tuam (modò aestimatio non sit iniqua) Senatui nostro vendendi, praesentemque pecuniam, acceptis librīs, statim vel Basileam vel Francofordiam mittendi tibi. Nunquam non erit occasio nouae tibi bibliothecae ad necessarios vsus et delectationem honestam comparandae, qua spe et ipse fretus, si diutius viuere contigerim, meam quoque venditam vellem, quo neptem inopem elocare, et sororibus et cognatis afflictis, qui ex mea tenuitate potissimum pendent, liberalius succurrere possem. Tuum igitur est significare quid velis: meum erit curare caetera. Quae si successerint: vtinam ipse τῆς αὐτοφίας καὶ κομιδῆς ἔνεκα Basileam mittar. Sin id non contigerit: omnem rem per literas tibi accuratē exponam, operamque dabo, ne me ingratum aut negligentem experiaris. Vale. 3 Cal[endas] Iunij 1563.

Hiero[nymus] Wolfius
Tuus.

Hillero Francofordiam ituro mandaram, vt omnes lucubrationes meas ibi conquireret, cuiuscunque editionis: ad te autem ea de re non scripseram, ne tibi molestus essem. Quod nunc facere penè cogor. Aedificatio Bibliothecae nostrae bene procedit: cui cum ego sextum iam annum praeſim, etiam mei monimentum aliquod in ea extare cupio, Et quia inter ipsos senatores non desunt, qui me telluris inutile pondus a Republica ali censeant: prolatis operibus meis illorum opinionem et tuo et aliorum iudicio refutari, a quibus illa editionis honore publicata sunt. Deest autem mihi Isocratis prima editio in folio, et Lutetiana Vascosani. Demosthenis item prima in folio, et altera Veneta, forma octaua, Gualtherutij nisi fallor, et in Isocrate graecolatino deest litera c primi alphabeti in oratione πρὸς Νικοκλέα post numerum 32. Custos, τιθέασιν. In his igitur et quidem (Isocrate excepto) duplicatis conquirendis, si iuuare me potueris (festinato tamen non est opus. Satis erit, si ex nondinis accepero) rem mihi pergratam facies, et pecuniam quanti erunt, ab eodem Hillero accipies. Iterum vale.

Pridie Cal[endas] Iunij, D. Carolus Villingerus Baro, cuius nomine Suidam conuerto, se curaturum scripsit, vt 80 f. a suo procuratore Ensisheimensi vnā cum his literis accipias. δόσις ὀλίγη est, sed, vt opinor, hoc tempore boni consulenda. Si quid ab alijs, qui iam absunt, aliorum intercessione impetrari potuerit (Nam mea quidem gratia extincta est) voluntatem meam probabis: Sin minus: τῇ ἀδυναμίᾳ ignoscet. Vale et quamprimum rescribe, curatoque ne mea tui commendatio, quamuis in re tenui et non satis digna vel meritis erga me tuis, vel existimatione tua, fraudi mihi sit. Velim etiam accepta pecunia te ipsi D. Villingeru scribere, quid animi tibi sit, et quo charactere, qua forma? Item graecenē et latinē, an latinē solum sis excusurus, et quando inchoaturus? Scribes autem μετ' ἀποδείξεως τῶν δυσχερειῶν, ἃς

προτυπωσάμην ἐν τοῖς ὅνω. Quòd si latinè tantum edideris, eaqúe forma excuderis, qua Officia mea: neque sumptus magni erunt, et venditio (nisi fatalis calamitas inciderit) expeditissima. Est enim verè ποικίλη ιστορία, quae insigni varietate nemini non iucunda erit, nisi fastidiosissimo, indoctioribus etiam vtilissima Evidem non obsto quò minus graeca latinis coniungantur. Sed ego verborum superuacaneam interpretationem nulla mercede suscipere velim. Quae autem vel deformitas operis, vel emptorum querelae futurae sint, si hoc opus mutilatum graecè latineqúe edatur, quanti item sumptus, ijqúe superuacanei, nisi fallor, tute optimè aestimabis, καὶ τῷ προσφωνουμένῳ ὑποτυπώσεις. Sed haec tuae prudentiae commendo.

Versor iam in fine explicationis Catonis Ciceroniani. quem si cum Officijs coniungendum censueris: non deero voluntati tuae. Sed satis opinor ipsa officia in tanta breuitate temporis, te occupabunt. Itaque haec differantur. Vale quam felicissimè.